

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 34/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Teijon kansallispuistosta

Ympäristövaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 10 päivänä kesäkuuta 2014 lähettäessään hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi Teijon kansallispuistosta (HE 81/2014 vp) valmistelevalle ympäristövaliokuntaan samalla määrännyt, että maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto ympäristövaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ympäristöneuvos Jukka-Pekka Flander, ympäristöministeriö
- ylimetsänhoitaja Matti Heikurainen, maa- ja metsätalousministeriö

- luontopalvelujohtaja Rauno Väisänen ja metsätalouden johtaja Heikki Savolainen, Metsähallitus
- riistapäällikkö Mikko Toivola, Suomen riistakeskus
- järjestötiedottaja Kai Tikkinen, Suomen Metsästäjäliitto
- toiminnanohjaaja Esko Lehti, Perniön seudun riistanhoitoyhdistys
- suojeluasiantuntija Paloma Hannonen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Lasse Kurppa, Kirjakkalan-Mutaisten Hirvenmetsästäjät ry
- Juhani Heinonen ja Erno Kaitala, Teijon metsästysseura.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— maakuntajohtaja Juho Savo, Varsinais-Suomi.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Esityksessä ehdotetaan perustettavaksi Teijon kansallispuisto Salon kaupungin alueelle. Uuteen kansallispuistoon sisältyisi yhteensä 3 385 hehtaaria valtion omistuksessa olevia maa- ja vesialueita, joista pääosa kuuluu Natura 2000-verkoston. Kansallispuistoksi ehdotetusta alueesta valtaosa on tällä hetkellä valtion retkeilyaluetta. Valiokunta toteaa, että Varsinais-Suo-

messa on varsin yhtenäinen tahtotila uuden kansallispuiston perustamiseksi, mutta esitetyssä muodossa toteutettava kansallispuisto vaikuttaisi alueen riistanhoito- ja metsästyskäytäntöihin.

Teijon kansallispuistoa koskevan lakiehdotuksen 1—2 §:t vastaisivat rakenteeltaan ja sisällöltään nykyisten Etelä-Suomen kansallispuistojen vastaavia perustamissäännöksiä. Luonnonsuojelulain (1096/1996) 13 §:n mukaan kaikki luontoa muuttava toiminta on kansallispuistois-

sa lähtökohtaisesti kielletty, ainoastaan hirven ajo metsästyksen yhteydessä on sallittu. Metsähallituksen erityisellä luvalla voidaan kuitenkin luonnonsuojelulain 15 §:n perusteella puiston perustamistarkoitusta vaarantamatta poiketa tapauskohtaisesti ja perustellusti luonnontilan muuttamiskiellosta.

Luonnonsuojelulain pääsäännöstä poiketen lakiehdotuksen 3 §:n 3 momentissa esitetään hirven ja valkohäntäpeuran metsästyksen sallittavaksi Teijossa erityissäännöksellä siten, että perustamistarkoitusta vaarantamatta alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla voidaan metsästää hirveä ja valkohäntäpeuraa 15.10.—31.12. välisenä aikana tieliikenteeseen sekä maa- ja metsätalouteen kohdistuvien merkittävien vahinkojen torjumiseksi. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan Teijon tapauksessa luonnonsuojelulain 15 §:n mahdollistama hirven ajo ei välttämättä riitä hirvikantojen tehokkaaseen sääntelyyn. Metsästyksen periaatteet on lakiehdotuksen perustelujen mukaan tarkoitus linjata kansallispuistolle laadittavassa hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Metsähallitus neuvottelisi puiston alueella toimivien metsästyseurojen kanssa alueista, joissa kannan sääntely voidaan tehdä mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti.

Valiokunta toteaa, että alueen hirvikanta on keskiarvoa korkeampi. Teijon esitetyn kansallispuiston alueella ammuttiin vuonna 2013 yhteensä 14 hirveä. Riistavahinkorekisterin mukaan kansallispuiston läheisyydessä tapahtuu vuosittain 5—10 hirvikolaria ja 50 valkohäntäpeurakolaria. Kansallispuiston perustaminen voi johtaa alueella hirvieläinten runsastumiseen ja hirvieläinkolarien todennäköisyyden kasvuun, ellei hirvieläinkantoja säännellä riittävän tehokkaasti.

Valiokunta toteaa Teijon alueella harjoitetun pitkään metsästyksen, eikä se ole selvitysten mukaan vaikuttanut kielteisesti eläinkantojen tai alueen luonnon tilaan. Metsähallituksen selvityksen mukaan lähes koko alue on tällä hetkellä metsästyksessä, ja alueen merkitys metsästykselle on suuri. Kahdelle metsästyseuralle

Metsähallituksen alueet muodostavat metsästyksistä valtaosan.

Valiokunta pitää metsästyksen koskevaa 3 §:ää oikeasuuntaisena, mutta hirven ja valkohäntäpeuran käytännön metsästyksen kannalta arvioituna liian rajattuna. Hirven ja valkohäntäpeuran metsästyksen jatkaminen nykyisellään ei valiokunnan arvion mukaan vaaranna kansallispuiston perustamisen tavoitteita. Valiokunta pitää tärkeänä, etteivät kansallispuistojen ympäristössä liikennevahingot ja maa- ja metsätaloudelle aiheutuvat vahingot kasva nykyisestä tasosta. Tämän tavoitteen toteutuminen edellyttää Teijon kansallispuistossa säännöllistä valkohäntäpeuran ja hirven metsästyksen jatkamista. Tulevassa kansallispuistossa vierailevien kävijöiden käynnit keskittyvät erityisesti tiettyihin paikkoihin ja ajankohtiin. Valiokunta korostaa, että metsästyksen voidaan alueellisella ja ajallisella sääntelyllä sovittaa yhteen kansallispuiston muiden virkistyskäyttömuotojen kanssa ja näin turvata myös perinteisen metsästyksellisen harjoittaminen.

Valiokunta esittää ympäristövaliokunnalle edellä todetun perusteella harkittavaksi metsästyksen koskevan 3 §:n tarkistamista siten, että hirven ja valkohäntäpeuran metsästyksen jatkua nykyisenkaltaisena metsästyksenä ilman luonnonsuojelulain poikkeuslupaluonnetta. Samoin tulee huolehtia pienpetopyynnin jatkumisesta. Metsästyslain 26 §:n 2 momentista (159/2011) käy ilmi, että myönnettäessä hirvieläinten pyyntilupia on huolehdittava siitä, että hirvieläinkanta ei metsästyksen johdosta vaarannu ja että hirvieläinten aiheuttamat vahingot pysyvät kohtuullisella tasolla.

Valiokunta esittää ympäristövaliokunnalle lisäksi valkohäntäpeuran metsästyksen sallimista myös tammikuussa esitetyn 15.10.—30.12. määritellyn metsästysajan sijaan. Tammikuussa Teijon alueen kävijämäärät ovat pienimmillään, sekä yleensä tammikuuhun ajoittuvan lumipeitteen muodostumisen takia metsästyksen on helppo harjoittaa kuin loppuvuodesta.

Valiokunta korostaa sitä, että metsästyksen mitoituksessa ja toteutuksessa on toimiva yhteistyö Metsähallituksen ja metsästyseurojen kesken välttämätöntä. Maa- ja metsätalousministe-

riö, ympäristöministeriö ja Metsähallitus ovat keväällä 2014 yhteisesti sopineet, että Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien yksikkö kehittää metsästysseurojen ja Metsähallituksen yhteistoimintaa Teijon kansallispuiston alueella. Tämän yhteistyön toteutumista on seurattava tulevaisissa osapuolten välisissä tulosohjaukokouksissa.

Valiokunta painottaa myös sitä, että haitallisten vieraslajien eli supikoiran ja minkin vähentämiseen kansallispuiston alueelta tulee kiinnittää erityistä huomiota. Ilman pienpetopyyntiä näiden vieraslajien kannat kasvaisivat, mikä johtaisi erityisesti maassa pesivien lintujen kantojen laskuun. Valiokunta huomauttaa, että mikäli alueen metsästysseurojen mahdollisuudet metsästykseseen kaventuvat, niin silloin todennäköisesti kiinnostus erittäin tarpeelliseen minkin ja supikoiran pyyntiin tulee vähenemään huomattavasti.

Kalastuksen osalta valiokunta kiinnittää huomiota kirjolohen istuttamiseen perustuvan virkistyskalastuksen jatkamiseen. Ehdotetun puiston alueella sijaitseva Matildanjärvi on Metsähallituksen suosittu virkistyskalastuskohde, johon istutetaan tällä hetkellä kirjolohia. Virkistyskalastus on alueen vetovoimatekijä, jonka

aluetaloudelliset vaikutukset ovat Teijossa merkittävät. Kirjolohi on luonnonsuojelulain kannalta arvioituna vieraslaji, jonka istuttaminen kansallispuistoon on osin ristiriidassa lakiin sisältyvän alkuperäisluonnon suojelutavoitteen kanssa. Valiokunta huomauttaa kuitenkin siitä, että istutuksissa käytettävät kirjolohet ovat naaraita, joten riskiä kalojen lisääntymisestä ei ole. Kirjolohen mahdolliseen korvaamiseen kotimaisella taimenella liittyy sen sijaan riski perimän sekoittumisesta paikallisiin taimenkantoihin.

Kalastusrajoitusten osalta hallituksen esityksessä on päädytty kirjolohen istuttamiseen ja virkistyskalastuksen jatkamiseen Matildanjärvessä nykyisessä muodossa. Valiokunta pitää ratkaisua onnistuneena osoituksena joustavasta lainvalmistelusta, jossa yleislaista poikkeavalla erityissääntelyllä saavutetaan yleistä hyötyä luontoarvoista tinkimättä.

Lausunto

Lausuntonaan maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että ympäristövaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jari Leppä /kesk
vpj. Lauri Heikkilä /ps
jäs. Markku Eestilä /kok
Satu Haapanen /vihr
Lasse Hautala /kesk
Reijo Hongisto /ps
Jukka Kopra /kok

Pirkko Mattila /ps
Jari Myllykoski /vas
Mats Nylund /r
Janne Sankelo /kok
Katja Taimela /sd
Tytti Tuppurainen /sd
vjäs. Simo Rundgren /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Jaakko Autio.

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Mielestäni valiokunnan olisi tullut pitäytyä hallituksen esityksessä koskien metsästyksen sallimista perustettavassa Teijon kansallispuistossa. Hallituksen esitys sallii hirven ja valkohäntäpeuran metsästyksen erityissäännöksellä, joka esitetään 3 §:n 3 momentissa.

Mielestäni hallituksen esitys huomioi riittävästi riistanhoidolliset tarpeet poikkeuslupame-

nettelyn kautta, ja siten en voi yhtyä valiokunnan lausuntoon, joka sallisi metsästyksen jatkumisen perustettavassa Teijon kansallispuistossa entiseen tapaan ja jopa laajentaisi metsästyksen ajanjaksoa kuukaudella joulukuun lopusta tammikuulle.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2014

Satu Haapanen /vihr